

Reglement for finans- og gjeldsforvaltninga

Vestland fylkeskommune

Vedteke av fylkestinget xx xx 2019

REGLEMENT FOR FINANS- OG GJELDSFORVALTNINGA

1. Finansreglementet sitt virkeområde	3
1.1 Føremålet med reglementet	3
1.2 Kven reglementet gjeld for.....	3
2. Heimel og gyldigheit	3
2.1 Heimel	3
2.2 Gyldigheit.....	3
3. Forvaltning og forvaltningstypar	3
4. Føremålet med fylkeskommunen sin finans- og gjeldsforvaltning	3
5. Generelle rammer og avgrensingar	4
6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål	4
6.1 Kort likviditet	5
6.1.1 Innskot i bank	5
6.1.2 Pengemarknadsfond	5
6.2 Mellomlang likviditet	5
6.2.1 Pengemarknadsfond	5
6.2.2 Korte obligasjonsfond	6
6.3 Felles plasseringsavgrensing	6
6.4 Rapportering	6
7. Forvaltning av fylkeskommunen sin låneportefølje og andre finansieringsavtaler	6
7.1 Vedtak om opptak av lån	6
7.2 Val av låneinstrument	7
7.3 Tidspunkt for låneopptak	7
7.4 Konkurrerande tilbod	7
7.5 Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument	7
7.6 Storleik på enkeltlån – spreiiing av låneopptak og forfall	7
7.7 Rapportering	8
8. Forvaltning av fylkeskommunen sine langsiktige finansielle aktiva.....	8
8.1 Føremål.....	8
8.2 Investeringsrammer.....	8
9. Etske retningslinjer	8
10. Konstatering av avvik, vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	9
10.1 Konstatering av avvik.....	9
10.2 Risikovurdering.....	9
10.3 Kvalitetssikring.....	9
Vedlegg: Definisjonar.....	10

1. Finansreglementet sitt virkeområde

1.1 Føremålet med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for Vestland fylkeskommune sin finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet utgjør ei samla oversikt over dei rammer og avgrensingar som gjeld, og underliggjande fullmakter/instruksar/rutinar skal heimlast i reglementet. Reglementet definerer dei risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midlar og midlar berekna for driftsføremål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

1.2 Kven reglementet gjeld for

Reglementet gjeld for Vestland fylkeskommune.

2. Heimel og gyldigheit

2.1 Heimel

Dette reglementet er utarbeida på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22. juni 2018, kapittel 14
- Forskrift om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner (høyringsutkast april 2019).

2.2 Gyldigheit

Reglementet trer i kraft frå og med 1. januar 2020.

3. Forvaltning og forvaltningstypar

I samsvar med forskrifta om kommunar og fylkeskommunar sin finansforvaltning skal reglementet omfatte forvaltninga av alle finansielle aktiva (plasseringar) og passiva (renteberande gjeld). Gjennom dette reglementet er det vedteke målsettingar, strategiar og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål,
- Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtalar,
- Plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

4. Føremålet med fylkeskommunen sin finans- og gjeldsforvaltning

Finans- og gjeldsforvaltninga har som overordna føremål å sikre ein *rimeleg avkastning* samt *stabile og låge netto finansieringskostnader* for fylkeskommunen sine aktivitetar innanfor *definerte risikorammer*.

Dette vert forsøkt oppnådd gjennom følgjande delmål:

- Fylkeskommunen skal til ein kvar tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheit) til å dekke løpande forpliktingar.
- Plassert overskotslikviditet skal over tid gi ein god og konkurransedyktig avkastning innanfor definerte krav til likviditet og risiko. Det må her takast omsyn til tidsperspektiv på plasseringane.
- Lånte midlar skal over tid gi lågast mogleg totalkostnad innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko. Det må her takast omsyn til behovet for føreseielegheit i lånekostnader.

- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi ein god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid skal bidra til å gi fylkeskommunen sine innbyggjarar eit best mogleg tenestetilbod.

5. Generelle rammer og avgrensingar

- Fylkestinget skal sjølv gjennom fastsetting av dette reglementet ta stilling til kva som er tilfredsstillande avkastning og vesentleg finansielle risiko, jf. kommunelova kap. 14.
- Reglementet skal basere seg på fylkeskommunen sin eigen kunnskap om finansielle marknader og instrument.
- Fylkestinget skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltninga, mellom anna kva som skal reknast som langsiktige finansielle aktiva. Fylkesrådmannen har ei sjølvstendig plikt til å utgreie og leggje fram saker for fylkestinget som vert vurdert som prinsipielle.
- Fylkesrådmannen skal fortløpande vurdere kor eigna reglementet sine rammer og avgrensingar er, og om desse på ein klar og tydeleg måte sikrar at kapitalforvaltninga vert utøvd forsvarlig i høve dei risikoar fylkeskommunen er eksponert for.
- Fylkesrådmannen har fullmakt til å inngå avtalar i samsvar med dette finansreglementet.
- Fylkesrådmannen skal med heimel i dette finansreglementet utarbeide naudsynte fullmakter/instruksar/rutinar for dei enkelte forvaltningsformer.
- Fylkeskommunen kan nytte finansielle instrument og avlede instrument/derivat. Slike instrument skal vere konkret nemnt under dei enkelte forvaltningsformer og må nyttast innanfor risikorammene for underliggande aktiva eller gjeld. Desse instrumenta skal inngå ved berekning av finansiell risiko.
- Finansielle instrument og/eller produkt som ikkje er eksplisitt nemnt gjennom dette reglementet, kan ikkje nyttast i fylkeskommunen sin finans- og gjeldsforvaltning.

Plassering av Vestland fylkeskommune sine midlar i verdipapir, skal skje iht. etiske kriteria. Desse kriteria er omtalt i kapittel 9. Så langt det er praktisk mogleg skal desse etiske kriteria også gjelde for plasseringar i verdipapirfond.

Konkrete rammer for forvaltning av høvesvis fylkeskommunen sine midlar til driftsføremål (inkl. ledig likviditet), gjeldsporteføljen og langsiktige finansielle aktiva vert omtalt kvar for seg i punkta 6-8 under.

6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål

Fylkeskommunen sine midlar til driftsføremål (mellom anna ledig likviditet) kan plasserast i bankinnskott, pengemarknadsfond og korte obligasjonsfond. Alle plasseringar skal gjerast i norske kroner (NOK).

Fylkeskommunen skal inngå rammeavtale for å ivareta det løpande behovet for banktenester. Ved val av hovudbankforbindelse vert det stilt krav om minimum internasjonal kreditt-rating A- eller tilsvarende kredittvurdering. Det kan gjerast avtale om trekkrett.

Fylkeskommunen sin driftslikviditet skal plasserast i fylkeskommunen sin hovudbank, eventuelt supplert med innskott i andre større spare- eller forretningsbankar med forvaltningskapital som overstig NOK 10 mrd.

Ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål, utover kva som er naudsynt til dekning av fylkeskommunen sine løpande forpliktingar, fråtrekt estimerte innbetalingar, dei næraste 3 månader, kan plasserast etter retningslinjer som vist nedanfor.

6.1 Kort likviditet

Kort likviditet er midlar som er forventa å nytte innan 2 år og kan plasserast innanfor følgjande segment og handlingsrom:

6.1.1 Innskot i bank

For bankinnskot gjeld følgjande avgrensingar:

- a) Tidsbinding kan ikkje avtalast for ein periode på meir enn 12 månader.
- b) Eit enkelt innskot med tidsbinding kan ikkje utgjere meir enn NOK 100 mill.

6.1.2 Pengemarknadsfond

For plassering i pengemarknadsfond gjeld følgjande:

- a) Midlar kan kun plasserast i fond forvalta av selskap med brei verdipapirforvaltning og som er ein del av ein anerkjent institusjon/finanskonsern.
- b) Fondets rentefølsemd kan ikkje overstige 1.
- c) Ingen av fondet sine enkeltpapir skal ha lågare kredittrating enn BBB- ("investment grade"), eller dei skal vere vurdert av forvaltar til å ha minimum tilsvarande kredittkvalitet.
- d) Porteføljen i aktuelle pengemarknadsfond kan bestå av papir med inntil 20 % risikovekt (BIS¹-vekt), mellom anna:
 - Renteberande papir utstedt eller garantert av den norske stat.
 - Renteberande papir utstedt i NOK, utstedt eller garantert av OECD/EØS sone A statar².
 - Obligasjonar med fortrinnsrett (særskilt sikra obligasjonar)³.
 - Renteberande papir utstedt eller garantert av norske statsføretak.
 - Renteberande papir utstedt eller garantert av norske kommunar eller fylkeskommunar.
 - Renteberande papir, i form av "senior" sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller garantert av norske bankar eller kredittinstitusjonar.
- e) Det kan ikkje plasserast midlar i pengemarknadsfond som inneheld industriobligasjonar, ansvarlege lån eller fondsobligasjonar.
- f) Samla gjennomsnittleg løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i eit enkelt pengemarknadsfond skal ikkje overstige 1,5 år.

6.2 Mellomlang likviditet

Mellomlang likviditet er midlar som ikkje er forventa å nytte innan 2 år. For å oppnå noko høgare forventa avkastning vert det her akseptert ein høgare rente- og kredittrisiko på plasseringane.

Den mellomlange likviditeten kan plasserast innanfor følgjande segment og handlingsrom:

6.2.1 Pengemarknadsfond

For plassering i pengemarknadsfond gjeld følgjande:

- a) Midlar kan kun plasserast i fond forvalta av selskap med brei verdipapirforvaltning og som er ein del av ein anerkjent institusjon/finanskonsern.
- b) Fondets rentefølsemd kan ikkje overstige 1.

¹ BIS: Bank for International Settlements

² Stat i sone A: Statar innan OECD området, samt Det europeiske økonomiske fellesskap. Statar som reforhandlar sin statlege utanlandsgjeld, skal utelukkast i eit tidsrom på 5 år.

³ Obligasjonar utstedt av kredittføretak med fortrinnsrett i ein sikkerheitsmasse som inneheld offentlege lån, utlån med pant i bolig eller annen fast eigendom.

- c) Fondet kan kun investere i papir der utstedaren eller papiret sjølv har ein rating på minimum BBB- ("investment grade")
- d) Ansvarlege lån frå finansinstitusjonar kan utgjere inntil 15 % av porteføljen, og finansinstitusjonane skal ha ein rating på minimum BBB+.
- e) Samla gjennomsnittleg løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i eit enkelt pengemarknadsfond skal ikkje overstige 2,0 år.

6.2.2 Korte obligasjonsfond

For plassering i korte obligasjonsfond gjeld følgjande:

- a) Midlar kan kun plasserast i fond forvalta av selskap med brei verdipapirforvaltning og som er ein del av ein anerkjent institusjon/finanskonsern.
- b) Fondets rentefølsemd kan ikkje overstige 2.
- c) Fondet må plassere minst 90 % av forvaltningskapitalen i papir der utstedaren eller papiret sjølv har ein rating på minimum BBB- ("investment grade")
- d) Ansvarlege lån frå finansinstitusjonar kan utgjere inntil 15 % av porteføljen, og finansinstitusjonane skal ha ein rating på minimum BBB+.
- e) Samla gjennomsnittleg løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i eit enkelt obligasjonsfond skal ikkje overstige 5,0 år.

6.3 Felles plasseringsavgrensing

- Fylkeskommunen sitt samla innskot i bank/kredittinstitusjon skal ikkje overstige 2 % av institusjonen sin forvaltningskapital.
- Fylkeskommunen sin eigardel i eit pengemarknads-/obligasjonsfond skal ikkje overstige 5 % av fondet sin forvaltningskapital.
- Det skal ikkje vera avgrensingar på uttaksretten i fonda som nyttast, og midlane skal alltid vere tilgjengeleg på få dagar.

6.4 Rapportering

Fylkesrådmannen skal i samband med tertialrapportering per 30. april og 31. august leggje fram rapportar for fylkestinget som syner status for forvaltninga av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål. I tillegg skal fylkesrådmannen etter utgangen av året leggje fram ein rapport for fylkestinget som syner utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum innehalde følgjande:

- Fordeling på dei ulike plasseringsalternativ/typar aktiva i kroner (marknadsverdiar) og i prosent av dei samla midlane til driftsføremål.
- Eigne rentevilkår samanlikna med marknadsrenter.
- Fylkesrådmannen sine kommentarar knytt til samansetnaden, rentevilkår/avkastning, vesentlege marknadsendingar og endring i risikoeksponering.
- Fylkesrådmannen si skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet

7. Forvaltning av fylkeskommunen sin låneportefølje og andre finansieringsavtaler

7.1 Vedtak om opptak av lån

Fylkestinget fattar vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Vedtaket skal innehalde storleiken på låneopptaket.

Med grunnlag i fylkestinget sitt vedtak skal administrasjonen gjennomføra låneopptak og godkjenne lånevilkår. Forvaltninga av fylkeskommunen sine innlån skal elles skje etter dei retningslinjer som kjem fram av dette reglementet og i tråd med Kommuneleva kapittel 14 om låneopptak.

Det kan utan nærare vedtak takast opp lån til refinansiering av eksisterande gjeld.

7.2 Val av låneinstrument

Det kan berre takast opp lån i norske kroner.

Lån kan takast opp som direkte lån i offentlege og private finansinstitusjonar, samt i livselskap. Det er også mogleg å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarknaden. Lån kan takast opp som opne seriar (rammelån) og utan avdrag (bulletlån).

7.3 Tidspunkt for låneopptak

Låneopptaka vert vurdert opp mot likviditetsbehov, vedteke investeringsbudsjett, forventningar om framtidig renteutvikling og generelle marknadstilhøve.

7.4 Konkurrerende tilbud

Gjeldande reglar for offentlege anskaffingar skal følgjast. Låneopptak skal søkast gjennomført til gunstigaste vilkår i marknaden.

For sertifikat- og obligasjonslån skal det normalt innhentast minst 2 konkurrerende tilbud frå aktuelle långjevarar. Det kan gjerast unntak frå denne regelen ved rullering av sertifikat- og obligasjonslån der fylkeskommunen vel å gje ein tilretteleggjar eit eksklusivt mandat.

7.5 Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument

Gitt eit overordna ønske om føreseielegheit og stabilitet i låneutgiftene, skal styring av låneporteføljen skje innfor eit akseptabelt risikonivå ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i høve forventningar om framtidig renteutvikling.

Forvaltninga skal leggjast opp i høve til følgjande;

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduserast ved å spreie tidspunkta for renteregulering/forfall.
- b) Gjennomsnittleg attverande rentebinding (durasjon/vekta rentebindingstid) på samla renteberande gjeld skal til ein kvar tid vere mellom 1 og 4 år.
- c) Halvparten av lånegjelda bør som hovudregel ha fast rente. Andelen fast rente kan likevel variere mellom 40 % og 60 % ut frå om ein finn vilkåra for binding gunstige eller ikkje.
- d) Den delen av låneporteføljen som har fast rente, bør fordelast i 1 til 10 års segmentet på ein slik måte at fylkeskommunen får lågast mogleg refinansieringsrisiko.

For å oppnå ønska rentebinding er det høve til å ta i bruk framtidige renteavtaler (FRA), rentebytteavtaler (SWAP) og kjøpte renteopsjonar. Rentesikringsinstrumenta kan nyttast med det føremålet å endre renteeksponeringa for fylkeskommunen si lånegjeld. Føresetnader for å gå inn i slike kontraktar skal vere at ein totalvurdering av renteforventningar og risikoprofil på eit gitt tidspunkt, tilseier at slik endring er ønskjeleg.

Det er ikkje høve til å lausrive derivathandelen frå den øvrige finansforvaltninga, og berekningar under punkt b) skal inkludere FRA- og SWAP-kontraktar og eventuelle inngåtte opsjonsavtalar. Føremålet med kvar derivatkontrakt skal dokumenterast, og kontraktane skal knytast til underliggjande lån eller låneportefølje. Det skal kun nyttast større bankar med brei dokumentert erfaring innanfor dette området som motpart ved slike kontraktar.

7.6 Storleik på enkeltlån – spreing av låneopptak og forfall

Forvaltninga skal leggjast opp i høve til følgjande;

- a) Låneporteføljen skal omfatte færrest mulig lån, likevel ikkje færre enn at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall vert avgrensa.
- b) Ved nye låneopptak/refinansiering skal ikkje eit enkeltlån utgjera meir enn 10 % av den samla låneporteføljen.
- c) Låneforfall som skal refinansierast, kan maksimalt utgjere 35 % av den samla låneporteføljen innanfor ein rullerande 12 månaders periode. Under elles like føresetnader er det føremålstenleg at låneopptaka vert delt på fleire långjevarar.

7.7 Rapportering

Fylkesrådmannen skal, i samband med tertialrapportering per 30. april og 31. august leggje fram rapportar for fylkestinget som syner status for gjeldsforvaltninga. I tillegg skal fylkesrådmannen etter utgangen av året leggje fram ein rapport for fylkestinget som syner utviklinga gjennom året og status ved utgangen av året.

For gjeldsforvaltninga skal følgjande rapporterast:

- Opptak av nye lån.
- Om det er inngått avtalar om FRA, SWAP eller renteopsjonar i førre kvartal.
- Refinansiering av eldre lån.
- Samansetnaden av låneporteføljen fordelt på ulike typar passiva (i NOK og %).
- Løpetid for passiva og gjennomsnittleg rentebinding.
- Verdien av lån som kjem til forfall og må refinansierast innan 12 månadar.
- Eigne rentevilkår samanlikna med marknadsvilkår (benchmark⁴).
- Fylkesrådmannen sine kommentarar knytt til endring i risikoeksponering, attverande rentebinding og rentevilkår i høve til fylkeskommunen sin økonomiske situasjon og situasjonen i låneemarknaden, samt føreståande finansierings-/refinansieringsbehov.
- Fylkesrådmannen si skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.

8. Forvaltning av fylkeskommunen sine langsiktige finansielle aktiva

8.1 Føremål

Forvaltning av fylkeskommunen sine langsiktige finansielle aktiva har som føremål å sikre ein langsiktig avkastning som kan bidra til å gi innbyggjarane eit godt tenestetilbod. Det vert styrt etter ein rullerande investeringshorisont på 5 år, samtidig som ein søkjer ein rimeleg årleg bokført avkastning.

8.2 Investeringsrammer

Vestland fylkeskommune har ***ikkje*** rammer for plassering av langsiktige finansielle aktiva.

Dersom fylkeskommunen på eit framtidig tidspunkt har som føremål å etablere forvaltning av langsiktige finansielle aktiva, vil dette finansreglementet bli oppjustert med naudsynte og tilstrekkelige rammer og retningslinjer for slik forvaltning. Rammene og retningslinjene skal fastsettast av fylkestinget før oppstart av forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

9. Etiske retningslinjer

Dei retningslinjene som til ein kvar tid gjeld for Statens Pensjonsfond Utland, skal vere retningsgivande for Vestland fylkeskommune sin etiske handtering av kapitalforvaltninga.

⁴ *Benchmark*: Samanlikningsgrunnlag

Desse retningslinjene inneber blant anna at selskap som produserer særleg inhumane våpen skal stengjast ute frå porteføljen. Vidare skal selskap stengjast ute dersom det er openbar uakseptabel risiko for at fylkeskommunen gjennom sine investeringar medverkar til:

- Grove eller systematiske krenkingar av menneskerettar, som for eksempel drap, tortur, fridomsrøving, tvangsarbeid, dei verste former for barnarbeid.
- Alvorlig krenking av individet sine rettar i krig eller konfliktsituasjonar, alvorlig miljøskade, handlingar eller unnlatningar som på eit aggregert selskapsnivå i uakseptabel grad fører til utslepp av klimagassar, grov korrupsjon og andre særlege grove brot på grunnleggjande etiske normer.

Vestland fylkeskommune skal ikkje plassere kapital i kol-selskap, eller i fond som på plasseringstidspunktet har midlar i kol-selskap. Med kol-selskap er det meint kolgruveselskap og kolkraftproduksjonselskap som har meir enn 30 prosent av inntektene frå kolbasert verksemd.

Vestland fylkeskommune vil sjå til at samarbeidande forvaltarar er informert om både forvaltningsrammer og etiske retningslinjer i fylkeskommunen sitt Reglement for finans- og gjeldsforvaltninga. Det er fylkeskommunen sitt mål at kapital ikkje vert plassert i selskap med ein uakseptabel etisk profil, og at det derfor vil bli valt forvaltarar som tek omsyn til dei etiske sidene ved utveljing av sine investeringar.

Dersom fylkeskommunen blir gjort merksam på at det hos ein forvaltar er plasseringar i selskap med ein uakseptabel etisk profil, skal dette takast opp til diskusjon med forvaltaren med sikte på at nemnte plasseringar gjort av forvaltaren, vert avslutta, eller at fylkeskommunen trekker seg ut av det aktuelle produktet hos forvaltaren.

10. Konstatering av avvik, vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

10.1 Konstatering av avvik

Ved konstatering av avvik mellom faktisk finans- og gjeldsforvaltning og finansreglementet sine rammer, skal avviket utan opphald rettast opp.

Avviket, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket skal rapporterast til fylkestinget. Det skal samstundes gjerast framlegg om endringar i rutine som venteleg vil redusere risikoen for slike avvik i framtida.

10.2 Risikovurdering

Ved kvar rapportering til fylkestinget skal det gjerast risikovurderingar i høve renterisikoen på plasseringar av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål og låneporteføljen sett i samanheng, dvs. ei "netto" gjeldsvurdering som syner fylkeskommunen sin renterisiko i NOK ved ein generell endring i renta på 1 % -poeng.

10.3 Kvalitetssikring

Finansforskrifta krev at uavhengig kompetanse skal vurdere om finansreglementet er i tråd med kommunelova sine reglar og reglane i finansforskrifta. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutine for vurdering og handtering av finansiell risiko, og rutinar for å avdekke avvik frå finansreglementet.

Fylkesrådmannen har ansvaret for at slike eksterne vurderingar vert innhenta og lagt fram for fylkestinget.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal gjerast ved kvar endring av reglementet, og før fylkestinget vedtek nytt, endra finansreglement. Det skal samstundes rapporterast på gjennomført kvalitetssikring av tilhøyrande rutinar.

Definisjonar

Finansiell risiko: Finansiell risiko er usikkerheit om den framtidige verdien av plasseringa eller forpliktinga i forhold til verdien på plasseringstidspunktet eller tidspunktet for avtaleinngåing. Det er ulike typar finansiell risiko. Den finansielle risikoen som ligg i eit verdipapir, vil som regel bestå av fleire typar risiko samtidig. Døme på ulike typar finansiell risiko er:

Kredittrisiko: Kredittrisiko representerer risikoen for at motparten i ein kontrakt, til dømes ein låntakar eller motparten i ein derivatkontrakt, ikkje innfrir sine forpliktingar. Eksempelvis at motparten i ein låneavtale eller ein seljar av ein obligasjon ikkje betalar tilbake heile eller delar av lånet (inkludert rentene).

Renterisiko: Renterisiko representerer risikoen for at verdien på plasseringa i renteberande verdipapir endrar seg når renta endrar seg. Går renta opp, går verdien av plasseringar i renteberande verdipapir ned (og motsett). Det er også renterisiko knytt til innlån. Endring i marknadsrenta påverkar rentekostnader.

Refinansieringsrisiko: Risikoen for at ein ikkje klarar å innfri sine forpliktingar ved forfall utan at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for førtidig realisering av eigedelar. I verste fall er refinansieringsrisiko risikoen for at ein ikkje klarar å refinansiere seg i tilstrekkeleg grad til å møte forpliktingar ved forfall. ¹

Finansielle instrument: finansielle instrument er eit samleomgrep på dei eigedelar og forpliktingar som vert omsett i verdipapirmarknaden, derivatmarknaden og dels i valutamarknaden, og som er nærare definert i verdipapirhandellova.²

Derivat: Ein finansiell kontrakt der verdien avheng av verdien til ein underliggende variabel på eit framtidig tidspunkt. Opsjonar, rentebyteavtale og framtidig renteavtale er døme på derivat.³

Pengemarknadsfond: Eit pengemarknadsfond er eit rentefond som investerer i renteberande verdipapir med løpetid inntil eit år, dvs. hovudsakeleg sertifikat, obligasjonar med under eitt års attverande løpetid, og bankinnskot.⁵

Obligasjonsfond: Obligasjonsfond er eit rentefond som investerer i obligasjonar, dvs. fordringar med løpetid lenger enn eitt år⁵.

Kredittrating/kredittvurdering: Rating betyr rangering og vert nytta til å rangere kredittkvaliteten på eit gjeldsinstrument. Internasjonalt er det egne ratingbyrå som gjennom grundige analyser utarbeider slike ratingar. Dei mest kjende er Standard & Poors (S&P) og Moodys⁵.

Kredittdurasjon: Durasjon angir kor lang tid det er til rentepapir i eit rentefond (fellesbetegnelse på pengemarknads- og obligasjonsfond) forfell⁴.

Rentefølsemd: Seier noko om kor mykje kursen på eit rentefond vert endra ved ein renteendring på eitt prosentpoeng. Rentefølsemda i eit rentefond gir uttrykk for den umiddelbare prosentvise endringa i fondet sin netto andelsverdi, viss effektiv rente for alle verdipapira som inngår i fondet si porefølje vert endra med eitt prosentpoeng. Eit fall i rentenivået aukar rentefondet sin netto andelsverdi, medan ein auke i rentenivået reduserer rentefondet sin marknadsverdi. Viss fondet har høg rentefølsemd vil eit fall i rentenivået gi ein relativt sterk auke i netto andelsverdi og motsett⁴.

Sertifikat: Sertifikat er renteberande papir til liks med obligasjonar. Skilnaden er at sertifikata har maksimal løpetid på eitt år⁴.

Obligasjon: Ein obligasjon er eit renteberande, omsetteleg verdipapir, vanlegvis lagt ut som eit standardisert lån i ein organisert marknad, med lenger løpetid enn eitt år ved utlegging.⁵

Framtidig renteavtale (FRA): Ein FRA er ein avtale mellom to partar om å fastlåse rentesatsen på eit framtidig lån eller plassering⁵.

Renteopsjon: Ein renteopsjon gir kjøparen ein rett, men ingen plikt, til å akseptere ei på førehand avtala rente på lån og innskot. Det betyr at kjøparen kan bestemme seg for å velje marknadsrente eller opsjonsrente avhengig av kva som er mest fordelaktig⁶.

Renteswap (rentebyteavtale): Ein renteswap er ein avtale mellom to partar om å byte rentevilkår (og rentebetalingar), normalt fast rente mot flytande rente i same valuta med referanse til ein felles nominell hovudstol til fastsette vilkår i eit nærare avgrensa tidsrom. Normalt vil referansestorleiken vere ei fast rente, medan motparten si yting bereknast på grunnlag av ei flytande rente.⁷

Stresstest: test for å måle effekten på ei portefølje ved hjelp av førehandsdefinerte marknadssjokk⁵.

¹ Høyringsforslag til endring i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning

² <https://www.finansnorge.no/tema/kapitalforvaltning/finansielle-instrumenter/>

³ <http://www.norges-bank.no/Ord-og-uttrykk/>

⁴ <https://www.spv.no/bedrift/plassere-og-investere/fond/avkastning-og-risiko>

⁵ Kommunal finanshåndbok

⁶ <https://www.dnb.no/bedrift/markets/valuta-renter/valuta-og-rentesikring/merinfo/renteopsjoner.html>

⁷ <http://www.skatteetaten.no/en/Radgiver/Rettskilder/Handboker/lignings-abc/kapitler/f/?mainchapter=168162>